

Ester Franquesa
Directora del TERMCAT

He parlat abans de l'organització del procés que seguim per a la normalització de les unitats terminològiques catalanes, del procés d'identificació dels neologismes que requereixen ser normalitzats, del mètode de treball al llarg de tot el procés, del sistema que s'articula per garantir la participació dels lingüistes i, sobretot, dels especialistes dels sectors implicats, i, finalment, de les vies de difusió dels termes normalitzats per canals estables.

Joan Martí ha introduït el concepte *competència* —amb el significat comú del terme, «rivalitat d'interessos»—, que ha d'assumir el català respecte a les llengües més importants del món. Ha de saber generar amb recursos propis el llenguatge especialitzat, sense submissions innecessàries. Ha relacionat el futur dels idiomes amb la seva capacitat d'adequar-se a l'evolució científica i tecnològica i al potent procés de globalització. I ha remarcat l'especificitat de la normalització i la normativització dels neologismes, i, doncs, els criteris singulars que s'hi han d'aplicar.

El sistema de relació i interacció establert des del centre que dirigeixo amb l'autoritat normativa, els professionals de la llengua i els diversos sectors de la societat pel que fa a l'estandardització del lèxic ha quedat explicat en la meua ponència i en la del president de l'organisme que assumeix la normalització de la terminologia catalana.

En què es fonamenta la normalització de la terminologia catalana i què la legitima?

En què es fonamenta? Principalment, en la seva finalitat, que deriva de les necessitats comunicatives sorgides en els entorns socioeconòmics, tècnics i científics. Per això s'inscriu en una política específica en matèria lingüística. Les decisions de normalització són decisions que emanen de l'organisme que en té atorgada la potestat amb l'objectiu d'equipar la llengua amb les unitats especialitzades i de suplantar els manlleus que prenen lloc en el sistema lingüístic català de manera innecessària.

Què la legitima? El fet que aquest òrgan està connectat amb la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, que té com a funció l'establiment de la normativa general de la llengua. Hi té un vincle directe que permet la coordinació i el transvasament d'informació, però manté una or-

ganització i un sistema de treball propis. El procés de normalització té en compte la participació d'agents de naturalesa diversa i permet la reconsideració de les decisions que es prenen, amb prou rapidesa perquè la terminologia vagi ajustant-se a les necessitats de la ciència i la tecnologia, que, com hem repetit avui diverses vegades, evolucionen constantment. El mètode de treball que he explicat abans facilita que els especialistes adoptin una posició reflexiva sobre les pròpies pràctiques lingüístiques i les dels col·legues que representen, s'hi impliquin i afavoreixin després la inserció dels termes que s'aprovin en el seu entorn professional. No es tracta d'imposar termes llançats a l'atzar sense que hagin estat estudiats i sense preveure les condicions per a la seva acceptació ni la seva utilitat en la llengua.

Què podem proposar-nos avui per perfilar millor les actuacions de normalització? Apuntem tres objectius concrets:

— Un primer objectiu: incrementar la participació sistemàtica amb representants de reconegut prestigi dels grans àmbits de la ciència, de la tècnica i de les humanitats en les reunions del Consell Supervisor.

— Un segon objectiu: diversificar els sistemes de propagació dels termes normalitzats i desplegar mecanismes concrets que n'assegurin la implantació, de manera que el seu desconeixement no sigui el motiu per què no siguin usats.

— Un tercer objectiu: sistematitzar canals de relació amb els usuaris dels neologismes amb la finalitat que ens indiquin els casos que, per a ells, són més necessaris de normalitzar i que, un cop aprovats, ens informin del seu funcionament en els contextos reals d'ús.

Els canals i els mètodes per demanar informació als especialistes, encara que són millorables, són força establerts. Però podem millorar el sistema perquè ens arribin, quan hi són, els problemes que han sorgit a l'hora d'usar-los en les diverses situacions de comunicació.

Treballar per fer possibles aquests objectius facilitaria que els neologismes que deriven del procés de normalització, després d'un temps determinat, s'integressin més fàcilment en el corpus del lèxic especialitzat del català. Deia abans que de fet els neologismes deixen de ser-ho quan passen inadvertits entre tota la resta de paraules conegudes. Massa sovint els termes que es normalitzen no es coneixen prou o arriben als usuaris per unes vies que els són estranyes.